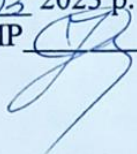

**МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Навчально-науковий інститут права
Кафедра міжнародного права

Затверджено
Науково-методична рада ДПУ,
від «16» 03 2023 р. № 4
Голова НМР Іван ШЕМЕЛИНЕЦЬ

Робоча програма навчальної дисципліни
«Право зовнішніх зносин Європейського Союзу»
для підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
(денної та заочної форми навчання)
галузь знань 29 «Міжнародні відносини»
спеціальність 293 «Міжнародне право»
освітня програма «Міжнародне право»
Статус дисципліни: вибіркова

Ірпінь – 2023

Робоча програма навчальної дисципліни «Право зовнішніх зносин Європейського Союзу» укладена на основі освітніх програм «Міжнародне право» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальності «Міжнародне право» затверджених Вченою радою від 30.09.2020 р. протокол № 5 і від 26.04.2021р. протокол № 5.

Укладачі _____

І. Мухін, доцент, к.ф.н.,
доцент кафедри міжнародного права

Гарант ОП «Міжнародне право»: _____

М. Анісімова, к.і.н., к.ю.н. доцент,
доцент кафедри міжнародного права

Робочу програму навчальної дисципліни розглянуто та схвалено кафедрою міжнародного права, протокол від «31» січня 2023 р. № 10

Завідувач кафедри: _____

О. Чернецька, к.ю.н., доцент

Розглянуто і схвалено Вченою радою Навчально-наукового інституту права, протокол від «03» лютого 2023 року № 9

Голова вченої ради ННІ права: _____

В.Топчій, д.ю.н., професор

Завідувач навчально – методичного відділу _____

І. Качур, к. біол. н., доцент

Реєстраційний №

ЛИСТ ОНОВЛЕННЯ ТА ПЕРЕЗАТВЕРДЖЕННЯ РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РОЗГЛЯНУТО ТА СХВАЛЕНО
на засіданні кафедри
від __ 20__ № __

Лист оновлення та перезатвердження РПНД

Навчальний рік	Дата засідання кафедри - розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри	Підпис гаранта ОП

Резерв

ЗМІСТ

1	ПЕРЕДМОВА	4
2	ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	5
2.1	КОМПЕТЕНТНОСТІ І РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ	5
2.2	ПРЕРЕКВІЗИТИ ТА ПОСТ РЕКВІЗИТИ	6
2.3	СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	7
3	ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	13
4	КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТ	20
5	ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	22
6	ФОРМИ ТА ПИТАННЯ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	22
7	РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	25
	ОСНОВНА	25
	ДОПОМІЖНА	25
	ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ ІНТЕРНЕТ	26
	МІЖНАРОДНІ ВИДАННЯ	26

1. ПЕРЕДМОВА

Навчальна дисципліна «Право зовнішніх зносин Європейського союзу» належить до вибіркових дисциплін при підготовці здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 293 «Міжнародне право».

Мета навчальної дисципліни – розширення й поглиблення знань здобувачів вищої освіти, які навчаються за освітньо-професійною програмою «Правове регулювання публічних та приватних відносин», щодо формування фундаментальних уявлень про основні принципи і норми права зовнішніх зносин Європейського союзу; вироблення чітких уявлень про справедливість, рівність, про співвідношення понять «права й обов'язки людини» і «права й обов'язки держави».

Завдання навчальної дисципліни – створення навчальної ситуації з тим, щоб здобувачі вищої освіти розкривали і конструювали знання по основних принципах зовнішньої політики ЄС, а також набували практичних умінь і навичок роботи з нормами права Європейського Союзу; формування творчого системного мислення здобувача вищої освіти, спроможного застосувати отримані в процесі вивчення курсу «Право зовнішніх зносин Європейського союзу» знання у фаховій і щоденній діяльності; виховання творчого, самостійного підходу в оформленні власної наукової позиції.

Методи та форми навчання: під час викладання курсу використовуються такі методи навчання: інформаційно-ілюстративний, метод проблемного викладу, метод вправ, спостереження й аналізу, метод бесіди, методи інтерактивного навчання (ділові ігри, круглі столи тощо), блоковий метод, метод проєктів, використання комп'ютерних технологій.

У процесі викладання курсу використовуються такі форми навчання: лекції, семінари, просемінари, спецсемінари, колоквіуми, самостійна робота, індивідуальні заняття, навчальні конференції, консультації, навчальна гра.

Організація поточного та підсумкового контролю знань

Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять і має на меті перевірку рівня засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу. Форма проведення поточного контролю під час навчальних занять і система оцінювання рівня знань визначається відповідною кафедрою.

Поточний контроль може проводитись у формі усного опитування, письмового експрес-контролю або комп'ютерного тестування на семінарських заняттях та лекціях, виступів здобувачів вищої освіти при обговоренні питань на семінарських заняттях.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному освітньо-професійному рівні або на окремих його завершальних етапах за національною шкалою і шкалою ЄКТС. Підсумковий контроль включає, зокрема, семестровий контроль. Семестровий контроль проводиться у формі диференційованого заліку в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою навчальної дисципліни, і в терміни, встановлені робочим навчальним планом, індивідуальним навчальним планом здобувача вищої освіти.

Здобувач вищої освіти вважається допущеним до семестрового контролю з навчальної дисципліни, якщо він виконав всі види робіт, передбачені робочою програмою цієї навчальної дисципліни та набрав мінімальну кількість балів, що має дорівнювати 25.

2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Право зовнішніх зносин Європейського союзу»

Найменування показників		Рівень вищої освіти галузь знань спеціальність/ОПП	Характеристика навчальної дисципліни	
Денна	Заочна		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів - 3	Кількість кредитів - 3	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	Обов'язкова	
Модулів - 2	Модулів - 2	Галузь знань: 29 «Міжнародні відносини»	Рік підготовки:	
Змістових модулів - 2	Змістових модулів - 2		3-й	
Загальна кількість годин - 90	Загальна кількість годин - 90		Семестр	
			5-й	
			Лекції	
		20 год.	4 год.	
		Семінарські		
		16 год.	2 год.	
		Лабораторні		
		0 год.	0 год.	
		Самостійна робота		
		52 год.	82 год.	
		Індивід.-консультації: робота: 2 год.		
		2 год.	2 год.	
		Форма семестр. контролю: диференційований залік		

Мова викладання: українська

Викладач: Мухін Ігор Миколайович

e-mail: i_muhin@ukr.net

Електронна версія курсу: <https://moodle.nusta.edu.ua/course/view.php?id=3366>

2.1. КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Компетентності	Результати навчання
Цінування та повага різноманітності і мультикультурності	Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.
Знання і розуміння міжнародних стандартів прав людини, положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини.	Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.
Знання і розуміння основ права Європейського Союзу.	Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю.
Знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.	Пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту.
Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.	Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.

2.2. ПРЕРЕКВІЗИТИ ТА ПОСТРЕКВІЗИТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Реалізація завдань навчальної дисципліни «Право зовнішніх зносин Європейського союзу» базується на глибоких знаннях гуманітарних навчальних дисциплін («Філософія», «Політологія») та здійснюється на основі тісних міжпредметних зв'язків з фаховими дисциплінами (насамперед «Теорія держави і права», «Історія держави і права зарубіжних країн», «Конституційне та муніципальне право України», «Міжнародне право», «Право ЄС» тощо).

2.4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Право зовнішніх зносин Європейського союзу»
денна форма навчання (МПБ-20-1)

№ з/п	Змістові модулі	Кількість годин				
		Лекції (год.)	Семінари (практ.) заняття (год.)	Інд-конс. робота під керівництвом викладача (год.)	СРС (год.)	Всього (год.)
МОДУЛЬ I = 1,5 залікових кредити						
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Правові основи зовнішніх зносин Європейського Союзу (т. 1 – 5)						
T.1	Європейський Союз як суб'єкт міжнародних відносин	2	2		2	6
T.2	Інституційна основа спільної зовнішньополітичної діяльності Європейського Союзу.	2	2		3	7
T.3	Форми договірних відносин між Європейським Союзом та третіми країнами	2	2		3	7
T.4	Взаємодія Європейського Союзу з іншими міжнародними організаціями у сфері свободи, безпеки та юстиції	2	2		3	7
T.5	Участь Європейського Союзу у врегулюванні міжнародних та внутрішніх конфліктів.	2		2	4	6
Всього по модулю:		10	8	2	23	45
Форма контролю: модульна контрольна робота (за рахунок семінарського заняття – 40 хв.)						
МОДУЛЬ II = 1,5 залікових кредити						
ЗМ 2. Основні напрямки зовнішньополітичної діяльності Європейського Союзу (т. 6 – 10)						
T.6	Спільна зовнішня політика і політика безпеки Європейського союзу	2	2		6	10
T.7	Спільна торговельна політика Європейського союзу	2			5	9
T.8	Правове регулювання простору свободи Європейського союзу	2	2		5	9
T.9	Шенгенське право		2		8	8
T.10	Правове регулювання відносин України з Європейським союзом	2	2		5	9
Всього по модулю:		10	8		29	45
Форма контролю: модульна контрольна робота (шляхом семінарського заняття – 40 хв.)						
Форма підсумкового контролю – диференційований залік						
Разом годин з курсу:		20	16	2	52	90

**«Право зовнішніх зносин Європейського союзу»
заочна форма навчання (МПБЗ-20-1)**

№ з/п	Змістові модулі	Кількість годин				
		Лекції (год.)	Семінари (практ.) заняття (год.)	Інд-конс. робота під керівництвом викладача (год.)	СРС (год.)	Всього (год.)
МОДУЛЬ I = 1,5 залікових кредити						
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Правові основи зовнішніх зносин Європейського Союзу (т. 1 – 5)						
T.1	Європейський Союз як суб'єкт міжнародних відносин	1			6	6
T.2	Інституційна основа спільної зовнішньополітичної діяльності Європейського Союзу.				6	7
T.3	Форми договірних відносин між Європейським Союзом та третіми країнами	1			6	8
T.4	Взаємодія Європейського Союзу з іншими міжнародними організаціями у сфері свободи, безпеки та юстиції			1	5	6
T.5	Участь Європейського Союзу у врегулюванні міжнародних та внутрішніх конфліктів.			1	6	6
Всього по модулю:		2		2	41	45
Форма контролю: модульна контрольна робота (за рахунок семінарського заняття – 40 хв.)						
МОДУЛЬ II = 1,5 залікових кредити						
ЗМ 2. Основні напрямки зовнішньополітичної діяльності Європейського Союзу (т. 6 – 10)						
T.6	Спільна зовнішня політика і політика безпеки Європейського союзу	1	1		8	9
T.7	Спільна торговельна політика Європейського союзу				8	9
T.8	Правове регулювання простору свободи Європейського союзу	1			8	8
T.9	Шенгенське право				8	8
T.10	Правове регулювання відносин України з Європейським союзом		1		9	11
Всього по модулю:		2	2		41	45
Форма контролю: модульна контрольна робота (шляхом семінарського заняття – 40 хв.)						
Форма підсумкового контролю – диференційований залік						
Разом годин з курсу:		4	2	2	82	90

РЕЙТИНГ-ПЛАН

Денна форма навчання

Години	Тема	Форма заняття та діяльності	Результати навчання	Вага оцінки кількість балів
2	Тема 1. Європейський Союз як суб'єкт міжнародних відносин	Лекція	Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.	0
2	Тема 1	Семінар	Формулювати власні обгрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.	2
4	Тема 2. Інституційна основа спільної зовнішньополітичної діяльності Європейського Союзу.	Лекція	Пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту.	0
4	Тема 2	Семінар	Формулювати власні обгрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.	2
2	Тема 3. Форми договірних відносин між Європейським Союзом та третіми країнами	Лекція	Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.	0
4	Тема 3	Семінар	Формулювати власні обгрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.	3
2	Тема 4. Взаємодія Європейського Союзу з іншими міжнародними організаціями у сфері свободи, безпеки та юстиції	Лекція	Пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту.	0

4	Тема 4	Семінар	Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.	3
4	Тема 5. Участь Європейського Союзу у врегулюванні міжнародних та внутрішніх конфліктів.	Лекція	Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.	0
3	Тема 5	Індивідуально-консультативна робота	Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю.	10
	Теми 1-5	Проміжний модульний контроль	Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.	3
40	Усього за модуль 1			23
4	Тема 6. Спільна зовнішня політика і політика безпеки Європейського союзу	Лекція	Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.	0
4	Тема 6	Семінар	Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.	3
4	Тема 7. Спільна торговельна політика Європейського союзу	Лекція	Пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту.	0
4	Тема 7	Семінар	Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.	3
4	Тема 8. Правове регулювання простору свободи Європейського	Лекція	Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.	0

	союзу			
4	Тема 8	Семінар	Формулювати власні обгрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.	3
2	Тема 9. Шенгенське право	Лекція	Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.	0
2	Тема 9	Семінар	Формулювати власні обгрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.	3
2	Тема 10. Правове регулювання відносин України з Європейським союзом	Лекція	Пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту.	0
2	Тема 10	Семінар	Формулювати власні обгрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.	3
	Теми 6-10	Модульний контроль	Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.	3
50	Усього за модуль 2			22
Комп'ютерне тестування на платформі дистанційного навчання ДПУ MOODLE				5
Диференційований залік				50
Усього за курсом				100

Заочна форма навчання

Години	Тема	Форма заняття та діяльності	Результати навчання	Вага оцінки кількість балів
--------	------	-----------------------------	---------------------	-----------------------------

2	Тема 1. Європейський Союз як суб'єкт міжнародних відносин	Лекція	Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.	0
2	Тема 1	Семінар	Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.	5
2	Тема 5	Індивідуально-консультативна робота	Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю.	10
	Теми 1-5	Проміжний модульний контроль	Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.	10
40	Усього за модуль 1			25
4	Тема 6. Спільна зовнішня політика і політика безпеки Європейського союзу	Лекція	Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.	0
4	Тема 6	Семінар	Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.	10
	Теми 6-10	Модульний контроль	Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.	10
50	Усього за модуль 2			20
Комп'ютерне тестування на платформі дистанційного навчання ДПУ MOODLE				5
Диференційований залік				50
Усього за курсом				100

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Правові основи зовнішніх зносин Європейського Союзу (т. 1 – 5)

Тема 1. Європейський Союз як суб'єкт міжнародних відносин.

План лекційного заняття

1. Міжнародна правосуб'єктність Євросоюзу.
2. Договірна практика Євросоюзу.
3. Поняття та зміст *acquis* Євросоюзу

План семінарського заняття

1. Міжнародна правосуб'єктність Євросоюзу.
2. Договірна практика Євросоюзу.
3. Поняття та зміст *acquis* Євросоюзу

Перелік питань для самоконтролю

1. Які документи та положення визначають міжнародну правосуб'єктність ЄС?
2. Визначте види зовнішньої компетенції ЄС.
3. Назвіть та класифікуйте правові форми участі Євросоюзу в міжнародних відносинах.
4. Які види міжнародних договорів укладає ЄС?
5. Дайте визначення поняття «консолідована двосторонність».
6. Порівняйте види асоціації у практиці міжнародних організацій.
7. Яким чином пов'язаний «*acquis communautaire*» (спільний доробок) зі вступом до Євросоюзу?

Рекомендована література:

Основна: [1], [2], [4], [5], [6], [9], [10], [11].

Допоміжна: [12], [13], [14], [15], [16], [27].

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [28], [29], [30], [31], [32], [33], [34], [35], [36], [37], [38].

Міжнародні видання: [39], [40], [41], [42], [43], [44].

Тема 2. Інституційна основа спільної зовнішньополітичної діяльності Європейського Союзу.

План лекційного заняття

1. Механізм здійснення зовнішньополітичної діяльності ЄС.
2. Еволюція інституційної основи зовнішньополітичної діяльності ЄС.
3. Класифікація інститутів ЄС, які здійснюють спільну зовнішню політику та безпекову політику: основні та спеціалізовані установи.
4. Європейська рада (принципи та основні напрямки діяльності). Президент ЄС.
5. Рада ЄС (управління, координація, реалізація СЗПБ у межах ЄС). Роль Європейської комісії, Європейського парламенту, Суду ЄС у сфері здійснення СЗПБ.
6. Верховний представник ЄС із закордонних справ та політики безпеки.

7. Підвищення ефективності інституційного механізму Європейського Союзу у сфері зовнішньополітичної діяльності.

8. Європейська служба зовнішніх справ.

План семінарського заняття

1. Механізм здійснення зовнішньополітичної діяльності ЄС.
2. Еволюція інституційної основи зовнішньополітичної діяльності ЄС.
3. Класифікація інститутів ЄС, які здійснюють спільну зовнішню політику та безпекову політику: основні та спеціалізовані установи.
4. Європейська рада (принципи та основні напрямки діяльності). Президент ЄС.
5. Рада ЄС (управління, координація, реалізація СЗПБ у межах ЄС). Роль Європейської комісії, Європейського парламенту, Суду ЄС у сфері здійснення СЗПБ.
6. Верховний представник ЄС із закордонних справ та політики безпеки.
7. Підвищення ефективності інституційного механізму Європейського Союзу у сфері зовнішньополітичної діяльності.
8. Європейська служба зовнішніх справ.

Перелік питань для самоконтролю

1. Визначте головні етапи становлення спільної зовнішньої політики та політики безпеки ЄС.
2. Які інститути ЄС, згідно із установчими договорами, є головними у процесі прийняття рішень у сфері СЗПБ?
3. Які функції і компетенція Високого представника Союзу з зовнішніх справ і політики безпеки?
4. Який правовий статус та функції Європейської служби зовнішньополітичної діяльності?

Рекомендована література:

Основна: [1], [2], [4], [5], [6], [9], [10], [11].

Допоміжна: [12], [13], [14], [15], [16], [27].

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [28], [29], [30], [31], [32], [33], [34], [35], [36], [37], [38].

Міжнародні видання: [39], [40], [41], [42], [43], [44].

Тема 3. Форми договірних відносин між Європейським Союзом та третіми країнами

План лекційного заняття

1. Правові основи зовнішньополітичної діяльності ЄС (Договір про Європейський союз (ДЄС) та Договір про функціонування Європейського союзу (ДФЄС)).
2. Угоди про вступ до ЄС.
3. Угоди про асоціацію.
4. Угоди про партнерство і співробітництво.
5. Угоди про торгівлю і розвиток.

План семінарського заняття

1. Правові основи зовнішньополітичної діяльності ЄС (Договір про Європейський союз (ДЄС) та Договір про функціонування Європейського союзу (ДФЄС)).
2. Угоди про вступ до ЄС.
3. Угоди про асоціацію.
4. Угоди про партнерство і співробітництво.
5. Угоди про торгівлю і розвиток.

Перелік питань для самоконтролю

1. Якими є соціально-економічні передумови виникнення європейських інтеграційних об'єднань?
2. Назвіть політико-правові передумови виникнення права Євросоюзу.
3. Визначте методи правового регулювання європейської інтеграції.
4. Які основні етапи розвитку пройшли європейські інтеграційні об'єднання?
5. Які зміни до установчих договорів вносилися у процесі розвитку європейської інтеграції? Чим вони були зумовлені?

Рекомендована література:

Основна: [1], [2], [4], [5], [6], [9], [10], [11].

Допоміжна: [12], [13], [14], [15], [16], [27].

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [28], [29], [30], [31], [32], [33], [34], [35], [36], [37], [38].

Міжнародні видання: [39], [40], [41], [42], [43], [44].

Тема 4. Взаємодія Європейського Союзу з іншими міжнародними організаціями у сфері свободи, безпеки та юстиції.

План лекційного заняття

1. Поняття універсальних та регіональних міжнародних організацій у сучасному міжнародному праві.
2. Членство ЄС у міжнародних організаціях: правові основи та практика реалізації.
3. ЄС як спостерігач у міжнародних організаціях: правові основи та практика реалізації;
4. Співробітництво ЄС та ООН у сфері підтримки міжнародного миру та безпеки.
5. Співробітництво ЄС з регіональними організаціями у сфері підтримки міжнародного миру та безпеки.

План семінарського заняття

1. Поняття універсальних та регіональних міжнародних організацій у сучасному міжнародному праві.
2. Членство ЄС у міжнародних організаціях: правові основи та практика реалізації.
3. ЄС як спостерігач у міжнародних організаціях: правові основи та практика реалізації;
4. Співробітництво ЄС та ООН у сфері підтримки міжнародного миру та безпеки.
5. Співробітництво ЄС з регіональними організаціями у сфері підтримки міжнародного миру та безпеки.

Перелік питань для самоконтролю

1. Визначте особливості правового регулювання співпраці держав-членів ЄС у сфері безпеки і оборони.
2. Визначте правовий зміст та особливості «Постійного організованого співробітництва» в рамках СПБО ЄС.
3. У чому полягає реалізація «умови солідарності» у сфері СПБО ЄС?
4. Що таке спільна торговельна політика Європейського союзу?
5. Якими є основні цілі спільної торговельної політики Європейського союзу?
6. На яких принципах базується Спільна торговельна політика Європейського союзу?
7. Якими основними актами регулюється імпорт та експорт?
8. Які інструменти зовнішньоторговельного захисту Вам відомі?

План індивідуально-консультаційної роботи

Написати есе на тему: «Перспективи Спільної торговельної політики Європейського союзу на початку XXI ст.»

Рекомендована література:

Основна: [1], [2], [4], [5], [6], [9], [10], [11].

Допоміжна: [12], [13], [14], [15], [16], [27].

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [28], [29], [30], [31], [32], [33], [34], [35], [36], [37], [38].

Міжнародні видання: [39], [40], [41], [42], [43], [44].

Тема 5. Участь Європейського Союзу у врегулюванні міжнародних та внутрішніх конфліктів.

План лекційного заняття

1. Поняття та кваліфікація військових конфліктів у міжнародному праві.
2. Правове регулювання *jus in bello* у загальному міжнародному праві.
3. Правові засади участі ЄС у врегулюванні міжнародних та внутрішніх конфліктів.

4. Повноваження ЄС у сфері врегулювання міжнародних та внутрішніх конфліктів.
5. Статус персоналу країн – членів ЄС під час операцій.

План семінарського заняття

1. Поняття та кваліфікація військових конфліктів у міжнародному праві.
2. Правове регулювання jus in bello у загальному міжнародному праві.
3. Правові засади участі ЄС у врегулюванні міжнародних та внутрішніх конфліктів.
4. Повноваження ЄС у сфері врегулювання міжнародних та внутрішніх конфліктів.

Перелік питань для самоконтролю

1. Установчі документи ЄС, акти ЄС, двосторонні угоди, що регулюють: статус сил, статус місій, укладання угод з третіми державами про їх участь у місіях, що проводяться, угоди про обмін кваліфікованими даними.
2. Операції з підтримки миру. Безпосередня участь у конфліктах у Югославії, Уганді, Україні.
3. Відповідальність держав та персоналу за порушення міжнародного права, скоєні під час операцій.
4. Гуманітарна допомога.

План індивідуально-консультаційної роботи

Написати есе на тему: «Участь ЄС у врегулюванні військового конфлікту між РФ та Україною».

Рекомендована література:

Основна: [1], [2], [4], [5], [6], [9], [10], [11].

Допоміжна: [12], [13], [14], [15], [16], [27].

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [28], [29], [30], [31], [32], [33], [34], [35], [36], [37], [38].

Міжнародні видання: [39], [40], [41], [42], [43], [44].

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Основні напрямки зовнішньополітичної діяльності Європейського Союзу (т. 6 – 10)

Тема 6. Спільна зовнішня політика і політика безпеки Європейського союзу

План лекційного заняття

1. Становлення спільної зовнішньої політики і політики безпеки
2. Головні засади і цілі спільної зовнішньої політики і політики безпеки
3. Інституційний механізм спільної зовнішньої політики і політики безпеки
4. Правові акти ЄС у сфері спільної зовнішньої політики і політики безпеки
5. Правові засади спільної політики безпеки і оборони ЄС

План семінарського заняття

1. Становлення спільної зовнішньої політики і політики безпеки
2. Головні засади і цілі спільної зовнішньої політики і політики безпеки
3. Інституційний механізм спільної зовнішньої політики і політики безпеки
4. Правові акти ЄС у сфері спільної зовнішньої політики і політики безпеки
5. Правові засади спільної політики безпеки і оборони ЄС

Перелік питань для самоконтролю

1. Визначте головні етапи становлення спільної зовнішньої політики та політики безпеки ЄС.
2. Які інститути ЄС, згідно із установчими договорами, є головними у процесі прийняття рішень у сфері СЗППБ?
3. Які функції і компетенції Високого представника Союзу з зовнішніх справ і політики безпеки?
4. Який правовий статус та функції Європейської служби зовнішньополітичної діяльності?
5. Які правові акти приймаються у сфері СЗППБ та яка їхня правова природа?
6. Яка процедура прийняття рішень у сфері СЗППБ?
7. Визначте особливості правового регулювання співпраці держав-членів ЄС у сфері безпеки і

оборони.

8. Визначте правовий зміст та особливості «Постійного організованого співробітництва» в рамках СПБО ЄС.
9. У чому полягає реалізація «умови солідарності» у сфері СПБО ЄС?

Рекомендована література:

Основна: [1], [2], [4], [5], [6], [9], [10], [11].

Допоміжна: [12], [13], [14], [15], [16], [27].

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [28], [29], [30], [31], [32], [33], [34], [35], [36], [37], [38].

Міжнародні видання: [39], [40], [41], [42], [43], [44].

Тема 7. Спільна торговельна політика Європейського союзу

План лекційного заняття

1. Поняття, джерела та інструменти спільної торговельної політики Євросоюзу
2. Правове регулювання імпорту та експорту в ЄС
3. Захисні торговельні заходи ЄС
4. Правові основи здійснення торгівлі між Україною та ЄС
5. Правове регулювання секторальної торгівлі між Україною та ЄС
6. Загальна система преференцій (ЗСП)

План семінарського заняття

1. Поняття, джерела та інструменти спільної торговельної політики Євросоюзу
2. Правове регулювання імпорту та експорту в ЄС
3. Захисні торговельні заходи ЄС
4. Правові основи здійснення торгівлі між Україною та ЄС
5. Правове регулювання секторальної торгівлі між Україною та ЄС
6. Загальна система преференцій (ЗСП)

Перелік питань для самоконтролю

1. Що таке спільна торговельна політика Європейського союзу?
2. Якими є основні цілі спільної торговельної політики Європейського союзу?
3. На яких принципах базується Спільна торговельна політика Європейського союзу?
4. Якими основними актами регулюється імпорт та експорт?
5. Які інструменти зовнішньоторговельного захисту Вам відомі?
6. Чим регулюються торгові відносини між Україною та ЄС?
7. Що таке секторальні угоди та що ними регулюється?
8. У чому суть Загальної системи преференцій ЄС?
9. Які основні складові Зони вільної торгівлі між Україною та ЄС?

Рекомендована література:

Основна: [1], [2], [4], [5], [6], [9], [10], [11].

Допоміжна: [12], [13], [14], [15], [16], [27].

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [28], [29], [30], [31], [32], [33], [34], [35], [36], [37], [38].

Міжнародні видання: [39], [40], [41], [42], [43], [44].

Тема 8. Правове регулювання простору свободи Європейського союзу

План лекційного заняття

1. Становлення та поняття простору свободи, безпеки та юстиції в рамках Європейського союзу
2. Правові засади простору безпеки Європейського союзу
3. Заснування та розвиток простору юстиції в рамках Європейського союзу
4. Міжнародно-правові основи зовнішнього виміру простору свободи, безпеки та юстиції
5. Міграційна політика та політика щодо біженців Європейського союзу.

План семінарського заняття

1. Становлення та поняття простору свободи, безпеки та юстиції в рамках Європейського союзу
2. Правові засади простору безпеки Європейського союзу
3. Заснування та розвиток простору юстиції в рамках Європейського союзу
4. Міжнародно-правові основи зовнішнього виміру простору свободи, безпеки та юстиції
5. Міграційна політика та політика щодо біженців Європейського союзу.

Перелік питань для самоконтролю

1. Назвіть основні етапи заснування та розвитку простору свободи, безпеки та юстиції ЄС.
2. Визначте поняття простору, свободи, безпеки та юстиції, а також його складових.
3. У чому полягає політичний вимір свободи руху осіб?
4. Визначте структуру спільної імміграційної політики ЄС.
5. Охарактеризуйте процес гармонізації матеріальних та процесуальних норм у сфері притулку в рамках ЄС. Чи можна вважати процес формування Європейської системи притулку завершеним?
6. Який комплекс заходів передбачає забезпечення інтегрованого прикордонного менеджменту ЄС?
7. Які заходи на рівні ЄС передбачає Європейська стратегія безпеки? Розкрийте принципи діяльності Європолу та Євроюсту?
8. Що передбачає принцип взаємного визнання у кримінальному праві ЄС? Назвіть приклади застосування цього принципу.
9. Які особливості зовнішнього виміру простору свободи, безпеки та юстиції?
10. Проаналізуйте відмінність принципів та інструментарію співробітництва у сфері свободи, безпеки та юстиції між ЄС та різними групами третіх країн.
11. Яким чином взаємодіє ЄС з іншими міжнародними організаціями у сфері свободи, безпеки та юстиції?

Рекомендована література:

Основна: [1], [2], [4], [5], [6], [9], [10], [11].

Допоміжна: [12], [13], [14], [15], [16], [27].

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [28], [29], [30], [31], [32], [33], [34], [35], [36], [37], [38].

Міжнародні видання: [39], [40], [41], [42], [43], [44].

Тема 9. Шенгенське право

План лекційного заняття

1. Політика Європейського союзу стосовно прикордонного контролю, надання притулку та імміграції
2. Поняття шенгенського *acquis* Європейського союзу
3. Співробітництво держав-членів шенгенського простору у сфері прикордонного співробітництва
4. Візова політика Європейського союзу
5. Співпраця держав-членів шенгенського простору в рамках шенгенської та візової інформаційних систем

План семінарського заняття

1. Політика Європейського союзу стосовно прикордонного контролю, надання притулку та імміграції
2. Поняття шенгенського *acquis* Європейського союзу
3. Співробітництво держав-членів шенгенського простору у сфері прикордонного співробітництва
4. Візова політика Європейського союзу
5. Співпраця держав-членів шенгенського простору в рамках шенгенської та візової інформаційних систем

Перелік питань для самоконтролю

1. Розкрийте зміст імміграційної політики Європейського союзу.
2. Охарактеризуйте причини, які вплинули на становлення імміграційної політики держав-членів Європейського союзу.
3. Визначте місце та роль інституційно-правового механізму ЄС у розвитку спільної імміграційної політики Євросоюзу.
4. Визначте поняття Шенгенського *acquis* Європейського союзу.
5. Якою є структура Шенгенського *acquis* Європейського союзу?
6. Розкрийте зміст внутрішньої та зовнішньої складових Шенгенського *acquis* Європейського союзу.
7. Визначте сферу застосування Шенгенського Кодексу про кордони.
8. Охарактеризуйте основні завдання FRONTEX.
9. Встановіть спільні та відмінні риси RABIT та EUROSUR.
10. Розкрийте поняття «віза» згідно з Візовим Кодексом ЄС.
11. Визначте основні напрями координації та співпраці правоохоронних органів у сфері внутрішньої безпеки в межах Шенгенського простору.
12. Охарактеризуйте основні завдання Візової інформаційної системи.

Рекомендована література:

Основна: [1], [2], [4], [5], [6], [9], [10], [11].

Допоміжна: [12], [13], [14], [15], [16], [27].

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [28], [29], [30], [31], [32], [33], [34], [35], [36], [37], [38].

Міжнародні видання: [39], [40], [41], [42], [43], [44].

Тема 10. Правове регулювання відносин України з Європейським союзом

План лекційного заняття

1. Міжнародно-правові аспекти європейської інтеграції України в глобалізаційному світі:
2. історичний досвід та реалії сьогодення
3. Правопорядок Євросоюзу та правопорядок України
4. Правові інструменти співпраці України з Євросоюзом
5. Правові засади асоціації України з Євросоюзом
6. Гармонізація законодавства України з правом Євросоюзу

План семінарського заняття

1. Міжнародно-правові аспекти європейської інтеграції України в глобалізаційному світі:
2. історичний досвід та реалії сьогодення
3. Правопорядок Євросоюзу та правопорядок України
4. Правові інструменти співпраці України з Євросоюзом
5. Правові засади асоціації України з Євросоюзом
6. Гармонізація законодавства України з правом Євросоюзу

Перелік питань для самоконтролю

1. Які існують правові передумови для співпраці України та ЄС?
2. Охарактеризуйте зміст та значення УПС.
3. Визначте правові інструменти політики сусідства.
4. Які причини спонукали ЄС запровадити політику Східного партнерства щодо України?
5. Яка правова природа Порядку денного асоціації ЄС — Україна?
6. Які існують особливості співпраці України з ЄС у сфері свободи, безпеки та юстиції?
7. Визначте правові засади співпраці України з ЄС у сфері візової політики.
8. Охарактеризуйте Угоду про асоціацію як правову основу нового формату відносин України з ЄС.
9. Визначте особливості угод про асоціацію в праві зовнішніх зносин ЄС.
10. Охарактеризуйте правові засади зони вільної торгівлі України з ЄС.
11. Порівняйте гармонізацію національного законодавства держав-членів з правом Євросоюзу та зближення законодавства України з правом Євросоюзу.

Рекомендована література:

Основна: [1], [2], [4], [5], [6], [9], [10], [11].

Допоміжна: [12], [13], [14], [15], [16], [27].

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [28], [29], [30], [31], [32], [33], [34], [35], [36], [37], [38].

Міжнародні видання: [39], [40], [41], [42], [43], [44].

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Загальний розподіл балів, які здобувач вищої освіти може отримати в межах 100- бальної системи оцінювання для денної форми навчання (заочної форми навчання), представлено в табл. 4.1.

Таблиця 4.1

Критерії оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів вищої освіти на семінарських заняттях

Критерії оцінювання	Кіл-ть балів
В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.	3 (5)
Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.	2,5 (4)
В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань	1,5 (3)
Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.	1 (1)
Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.	0

Загальний розподіл балів, які здобувач вищої освіти може отримати в межах 100 - бальної системи оцінюється від 0 до 3 балів денної форми навчання та від 0 до 5 балів для заочної форми навчання, повинен включати обов'язкове комп'ютерне тестування на платформі ДПУ MOODLE (максимально 5 балів). Виконання самостійної роботи, як правило, оцінюється під час проведення контактного заняття у вигляді опитування в тому числі за питаннями, які виносяться на самостійну роботу.

Формою проміжного поточного контролю є контрольні роботи, які проводяться письмово.

Таблиця 4.2

Розподіл балів за різні види завдань в межах контрольної роботи

Вид завдання	Максимальна кількість балів за виконання
Теоретичні питання	1,5 (5)
Тестовий блок	1,5 (5)
Всього	3 (10)

Критерії оцінювання контрольних робіт.

Формою проміжного поточного контролю є контрольна робота, яка проводиться у письмовій формі оцінюється від 0 до 3 балів денної форми навчання та від 0 до 10 балів для заочної форми навчання.

Критерії оцінювання індивідуальної роботи.

Індивідуальна робота здійснюється у формі реферату, презентації, проекту або інших формах описаних робочою програмою або методичною розробкою і оцінюється від 0 до 3 балів денної форми навчання та від 0 до 15 балів для заочної форми навчання.

Таблиця 4.3

Шкала оцінювання індивідуальної роботи здобувачів вищої освіти

Кіл-ть балів	Критерії оцінювання
2/10	Послідовність, логічність написання реферату, а також підготовка презентації та, відповідно, його захист, а також виокремлення з різних джерел основних положень, які структурно об'єднанні, проаналізовані та узагальнені висновками.
1/5	Послідовність, логічність написання реферату, але без презентації.
0	Не написано реферат та не зроблено презентацію по ньому.

Підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за результатами поточного контролю (від 0 до 100 балів) та диференційованого заліку (від 0 до 50 балів). Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання є отримання не менше 25 балів за поточний контроль та 25 балів за підсумковий контроль у формі диференційованого заліку.

Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання в національну шкалу та шкалу за системою ЄКТС здійснюється в такому порядку (табл.4.4):

Відповідність підсумкової рейтингової оцінки в балах оцінці за національною шкалою та шкалою ECTS

Таблиця 4.4

Сума балів за 100 бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
			Екзамен, курсова робота, практика	Залік
90-100	A	відмінно	відмінно	зараховано
80-89	B	дуже добре	добре	
70-79	C	добре		
60-69	D	задовільно	задовільно	
50-59	E	достатньо		
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	незадовільно	не зараховано
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу		

Результати складання диференційованих заліків оцінюються та вносяться у відомість обліку успішності здобувача вищої освіти, залікову книжку, індивідуальний навчальний план здобувача вищої освіти (крім «незадовільно» і «не зараховано»).

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Для оцінки знань з дисципліни використовуються такі методи контролю:

екзамен; тестування; комп'ютерне тестування на платформі MOODLE ДПУ; реферати; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; студентські презентації та виступи на наукових заходах; інші види індивідуальних та групових завдань; індивідуальне опитування здобувачів вищої освіти (усне та письмове); модульний контроль.

6. ФОРМИ ТА ПИТАННЯ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Поточний та підсумковий контроль проводиться у письмовій, усній та комбінованій формах при проведенні семінарських занять та диференційованого заліку.

Перелік питань до 1 модуля:

1. Міжнародна правосуб'єктність Євросоюзу.
2. Договірна практика Євросоюзу.
3. Поняття та зміст *acquis* Євросоюзу
4. Механізм здійснення зовнішньополітичної діяльності ЄС.
5. Еволюція інституційної основи зовнішньополітичної діяльності ЄС.
6. Класифікація інститутів ЄС, які здійснюють спільну зовнішню політику та безпекову політику: основні та спеціалізовані установи.
7. Європейська рада (принципи та основні напрямки діяльності). Президент ЄС.
8. Рада ЄС (управління, координація, реалізація СВПБ у межах ЄС). Роль Європейської комісії, Європейського парламенту, Суду ЄС у сфері здійснення СВПБ.
9. Верховний представник ЄС із закордонних справ та політики безпеки.
10. Підвищення ефективності інституційного механізму Європейського Союзу у сфері зовнішньополітичної діяльності.
11. Європейська служба зовнішніх справ.
12. Правові основи зовнішньополітичної діяльності ЄС (Договір про Європейський союз (ДЄС) та Договір про функціонування Європейського союзу (ДФЄС)).
13. Угоди про вступ до ЄС.
14. Угоди про асоціацію.
15. Угоди про партнерство і співробітництво.
16. Угоди про торгівлю і розвиток.
17. Поняття універсальних та регіональних міжнародних організацій у сучасному міжнародному праві.
18. Членство ЄС у міжнародних організаціях: правові основи та практика реалізації.
19. ЄС як спостерігач у міжнародних організаціях: правові основи та практика реалізації;
20. Співробітництво ЄС та ООН у сфері підтримки міжнародного миру та безпеки.
21. Співробітництво ЄС з регіональними організаціями у сфері підтримки міжнародного миру та безпеки.
22. Поняття та кваліфікація військових конфліктів у міжнародному праві.
23. Правове регулювання *jus in bello* у загальному міжнародному праві.
24. Правові засади участі ЄС у врегулюванні міжнародних та внутрішніх конфліктів. Установчі документи ЄС, акти ЄС, двосторонні угоди, що регулюють: статус сил, статус місії, укладання угод з третіми державами про їх участь у місіях, що проводяться, угоди про обмін кваліфікованими даними.
25. Повноваження ЄС у сфері врегулювання міжнародних та внутрішніх конфліктів. Операції з підтримки миру. Безпосередня участь у конфліктах у Югославії, Уганді, Україні.
26. Статус персоналу країн – членів ЄС під час операцій.

27. Відповідальність держав та персоналу за порушення міжнародного права, скоєні під час операцій. Гуманітарна допомога.

Перелік питань до 2 модуля:

1. Становлення спільної зовнішньої політики і політики безпеки
2. Головні засади і цілі спільної зовнішньої політики і політики безпеки
3. Інституційний механізм спільної зовнішньої політики і політики безпеки
4. Правові акти ЄС у сфері спільної зовнішньої політики і політики безпеки
5. Правові засади спільної політики безпеки і оборони ЄС
6. Поняття, джерела та інструменти спільної торговельної політики Євросоюзу
7. Правове регулювання імпорту та експорту в ЄС
8. Захисні торговельні заходи ЄС
9. Правові основи здійснення торгівлі між Україною та ЄС
10. Правове регулювання секторальної торгівлі між Україною та ЄС
11. Загальна система преференцій (ЗСП)
12. Становлення та поняття простору свободи, безпеки та юстиції в рамках Європейського союзу
13. Правові засади простору безпеки Європейського союзу
14. Заснування та розвиток простору юстиції в рамках Європейського союзу
15. Міжнародно-правові основи зовнішнього виміру простору свободи, безпеки та юстиції
16. Міграційна політика та політика щодо біженців Європейського союзу.
17. Політика Європейського союзу стосовно прикордонного контролю, надання притулку та імміграції
18. Поняття шенгенського *acquis* Європейського союзу
19. Співробітництво держав-членів шенгенського простору у сфері прикордонного співробітництва
20. Візова політика Європейського союзу
21. Співпраця держав-членів шенгенського простору в рамках шенгенської та візової інформаційних систем
22. Міжнародно-правові аспекти європейської інтеграції України в глобалізаційному світі: історичний досвід та реалії сьогодення
23. Правопорядок Євросоюзу та правопорядок України
24. Правові інструменти співпраці України з Євросоюзом
25. Правові засади асоціації України з Євросоюзом
26. Гармонізація законодавства України з правом Євросоюзу

Перелік питань до заліку

Теоретичні питання:

1. Міжнародна правосуб'єктність Євросоюзу.
2. Договірна практика Євросоюзу.
3. Поняття та зміст *acquis* Євросоюзу
4. Механізм здійснення зовнішньополітичної діяльності ЄС.
5. Еволюція інституційної основи зовнішньополітичної діяльності ЄС.
6. Класифікація інститутів ЄС, які здійснюють спільну зовнішню політику та безпекову політику: основні та спеціалізовані установи.
7. Європейська рада (принципи та основні напрямки діяльності). Президент ЄС.
8. Рада ЄС (управління, координація, реалізація СЗПБ у межах ЄС). Роль Європейської комісії, Європейського парламенту, Суду ЄС у сфері здійснення СВПБ.
9. Верховний представник ЄС із закордонних справ та політики безпеки.
10. Підвищення ефективності інституційного механізму Європейського Союзу у сфері зовнішньополітичної діяльності.
11. Європейська служба зовнішніх справ.

12. Правові основи зовнішньополітичної діяльності ЄС (Договір про Європейський союз (ДЄС) та Договір про функціонування Європейського союзу (ДФЄС)).
13. Угоди про вступ до ЄС.
14. Угоди про асоціацію.
15. Угоди про партнерство і співробітництво.
16. Угоди про торгівлю і розвиток.
17. Поняття універсальних та регіональних міжнародних організацій у сучасному міжнародному праві.
18. Членство ЄС у міжнародних організаціях: правові основи та практика реалізації.
19. ЄС як спостерігач у міжнародних організаціях: правові основи та практика реалізації;
20. Співробітництво ЄС та ООН у сфері підтримки міжнародного миру та безпеки.
21. Співробітництво ЄС з регіональними організаціями у сфері підтримки міжнародного миру та безпеки.
22. Поняття та кваліфікація військових конфліктів у міжнародному праві.
23. Правове регулювання *jus in bello* у загальному міжнародному праві.
24. Правові засади участі ЄС у врегулюванні міжнародних та внутрішніх конфліктів. Установчі документи ЄС, акти ЄС, двосторонні угоди, що регулюють: статус сил, статус місій, укладання угод з третіми державами про їх участь у місіях, що проводяться, угоди про обмін кваліфікованими даними.
25. Повноваження ЄС у сфері врегулювання міжнародних та внутрішніх конфліктів. Операції з підтримки миру. Безпосередня участь у конфліктах у Югославії, Уганді, Україні.
26. Статус персоналу країн – членів ЄС під час операцій.
27. Відповідальність держав та персоналу за порушення міжнародного права, скоєні під час операцій. Гуманітарна допомога.
28. Становлення спільної зовнішньої політики і політики безпеки
29. Головні засади і цілі спільної зовнішньої політики і політики безпеки
30. Інституційний механізм спільної зовнішньої політики і політики безпеки
31. Правові акти ЄС у сфері спільної зовнішньої політики і політики безпеки
32. Правові засади спільної політики безпеки і оборони ЄС
33. Поняття, джерела та інструменти спільної торговельної політики Євросоюзу
34. Правове регулювання імпорту та експорту в ЄС
35. Захисні торговельні заходи ЄС
36. Правові основи здійснення торгівлі між Україною та ЄС
37. Правове регулювання секторальної торгівлі між Україною та ЄС
38. Загальна система преференцій (ЗСП)
39. Становлення та поняття простору свободи, безпеки та юстиції в рамках Європейського союзу
40. Правові засади простору безпеки Європейського союзу
41. Заснування та розвиток простору юстиції в рамках Європейського союзу
42. Міжнародно-правові основи зовнішнього виміру простору свободи, безпеки та юстиції
43. Міграційна політика та політика щодо біженців Європейського союзу.
44. Політика Європейського союзу стосовно прикордонного контролю, надання притулку та імміграції
45. Поняття шенгенського *acquis* Європейського союзу
46. Співробітництво держав-членів шенгенського простору у сфері прикордонного співробітництва
47. Візова політика Європейського союзу
48. Співпраця держав-членів шенгенського простору в рамках шенгенської та лізової інформаційних систем
49. Міжнародно-правові аспекти європейської інтеграції України в глобалізаційному світі: історичний досвід та реалії сьогодення
50. Правопорядок Євросоюзу та правопорядок України
51. Правові інструменти співпраці України з Євросоюзом

52. Правові засади асоціації України з Євросоюзом
53. Гармонізація законодавства України з правом Євросоюзу

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна:

1. Європейське право: право Європейського союзу: підручник : у 3-х кн. / Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка, Ін-т міжнародних відносин. Кн. 3: Право зовнішніх зносин Європейського союзу. – Київ: Ін Юре, 2015. – 408 с.
2. Основи права Європейського Союзу : підручник / [Л.І. Адашис, Т.М. Анакіна, С.М. Вихрист та ін.] ; за заг. ред. Т. Л. Сироїд ; Харків. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. – 2-ге вид., перероб. і допов. – Харків : Право, 2020. – 590 с.
3. Про загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу: Закон України від 1 жовтня 2011 року. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1629-15>
4. Лісабонський договір, що змінює Договір про Європейський Союз та Договір про заснування Європейського Співтовариства (Лісабон, 13 грудня 2007 р.) (2007/C 306/01). URL: http://https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_017#Text
5. Європейський Союз у міжнародних відносинах : навч. посіб. / В.В. Копійка, С.О. Маковський, М.А. Миронова ; за ред. В. В. Копійки. – К. : ВПЦ "Київський університет", 2021. – 560 с.
6. План дій «Україна – Європейський Союз» від 12 лютого 2005 року. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_693
7. Протокол № 19 про Шенгенські досягнення, інтегровані в рамки Європейського Союзу (у редакції Лісабонського договору від 13 грудня 2007 р. URL: http://https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/840_153#Text
8. Угода між Україною та Європейським Союзом про спрощення оформлення віз від 23 липня 2012 р. URL: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=994_850
9. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом і його державами-членами, з іншої сторони. URL: http://www.kmu.gov.ua/kmu/control/uk/publish/article?art_id=246581344&cat_id=223223535
10. Угода про партнерство та співробітництво. Повний текст угоди, підписаної між Європейським Союзом та Україною в Люксембурзі 16 червня 1994 року. – Делегація Європейської Комісії в Україні. – 89 с.
11. Консолідовані версії договору про Європейський Союз та Договору про функціонування Європейського Союзу (2010/C 83/01) : хрестоматія / упоряд. Б.В. Бабіна. – О. : Фенікс, 2012. – 294 с.

Допоміжна:

12. Александров О.С. Розвиток спільної зовнішньої та безпекової політики Європейського Союзу. Перспективи для України / О.С. Александров // Національний інститут стратегічних досліджень URL: <http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/Aleksandrov-91492.pdf>
13. Акуленко Л. Глобальні виклики для ЄС : 5 сценаріїв та реальність: URL: <https://voxukraine.org/globalni-vikliki-dlya-yes-5-stsenariyiv-i-realnist>
14. Гірман А. П. Зовнішня політика та міжнародні зв'язки Європейського Союзу / А. П. Гірман, В. А. Волкова, А. О. Ковальчук // Політикус : наук. журнал. – 2020. – № 6. – С. 13–16.
15. Зайцева-Калаур І. В., Онищук І. О. Зовнішня політика і політика безпеки ЄС у контексті повномасштабного вторгнення Російської Федерації в Україну // Російсько-українська війна: право, безпека, світ: матеріали VI міжнародної науково-практичної конференції. - Тернопіль: ЗУНУ, 2022. – С.303-306.
16. Кацевич Т. Європейська політика безпеки та роль міжнародних організацій (Рада Європи, ОБСЄ, ЄС) у вирішенні конфлікту на сході України / Т. Кацевич, І. Федорченко // Українознавчий альманах. - 2019. - Вип. 24. - С. 118-122. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ukralm_2019_24_23

17. Конончук І. Інституційний механізм спільної зовнішньої політики Європейського Союзу / І. Конончук // Історико-правовий часопис: науковий журнал / упоряд. О. Крикунов. – Луцьк: Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2019. – № 2 (14). – С. 52 – 56
18. Максак Г. ЕС та конфлікти на території Східного партнерства: уроки для України. URL: <http://prismua.org/wp-content/uploads/2020/11/EaPConflicts.pdf>
19. Максименко, І. «Європейський Союз та врегулювання конфліктів: досвід та уроки для України». Міжнародні відносини 11 (2018). URL: http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pol_n/issue/view/164
20. Миронова М. Підходи ЄС щодо врегулювання конфліктів: наслідки для країн Східного партнерства // Європейські історичні студії. – 2021. – № 20. – С. 16-33. URL: <http://eustudies.history.knu.ua/uk/20-2021-mironova/>
21. Модуль Жана Моне «Зовнішня політика Європейського Союзу» URL: http://international-relations-tourism.karazin.ua/research/proghramy_ghranty/dijuchi_proekty.html
22. Окладна М., Майданік С., Правові основи спільної зовнішньої та безпекової політики ЄС. Юридичний науковий електронний науковий журнал. - 2018. - № 2. - С. 233-236. URL: http://www.lsej.org.ua/2_2018/63.pdf
23. Палагнюк Ю.В. Зовнішня політика ЄС та перспективи подальшого розширення // Мультимедійний підручник «Управління в ЄС та політика європейської інтеграції». URL: <https://eugov.chmnu.edu.ua/>
24. Право зовнішніх зносин: навч.- метод. посібник / О. О. Белогубова, К. В. Мануїлова, В. В. Музика / за ред. завідуючого кафедри міжнародного та європейського права, професора О. В. Бігняка. - Херсон : Видавничий дім «Гельветика». 2022. - 90 с. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/16273>
25. Світовий гравець: Зовнішні зв'язки Європейського Союзу [Текст]. - К. : КПФ "А-Скрін", 2018. - 24 с. URL: <https://www.mvk.if.ua/uploads/files/es03.doc>
26. Утко Г. Європейська служба з питань зовнішньої діяльності як новий актор зовнішньої політики ЄС / Г. Утко // Науковий вісник Гілея. Збірник наукових праць/ гол. ред. В.М. Вашкевич. – 2019. – 54 №11. – С.625-630
27. Якимчук М. Вплив євроскептицизму на зовнішню політику Європейського Союзу / М. Якимчук // Humanitarian vision. - 2020. - Vol. 6, Num. 2. - С. 8-14. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/hv_2020_6_2_4

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

28. Законодавство ЄС. URL: <http://www.transport-ukraine.eu/docs/27>
29. Законодавство України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/main/index>
30. Консолідовані версії Лісабонського договору (українською мовою). URL: www.minjust.gov.ua/fi le/23491
31. Медіа-портал Європейського Союзу. URL: <http://www.euractiv.com>
32. Офіційна сторінка Європейського Союзу. URL: <http://europa.eu>
33. Сторінка Європейського Омбудсмена. URL: <http://www.ombudsman.europa.eu/start.faces>
34. Сторінка Європейського парламенту. URL: <http://www.europarl.europa.eu>
35. Сторінка Європейської Комісії. URL: <http://ec.europa.eu>
36. Сторінка Рада Європейського Союзу. URL: <http://www.consilium.europa.eu>
37. Сторінка Суду Європейського Союзу. URL: <http://www.curia.europa.eu>
38. Тексти установчих договорів Європейського Союзу. URL: <http://www.eurotreaties.com/eurotexts.html>

Міжнародні видання:

39. Communication from the Commission Europe 2020 “A strategy for smart, sustainable and inclusive growth” / COM (2010) 2020 final, 3 March 2010 URL: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/%20LexUriServ.do?uri=COM:2010:2020:FIN:EN:PDF>.
40. PJ Kuijper, J Wouters, F Hoffmeister, G de Baere & T Ramopoulos. The law of EU external relations : cases, materials, and commentary on the EU as an international legal actor. Oxford : Oxford University Press, 2021, 624 p.

41. Ramses A Wessel & Joris Larik (eds), *EU External Relations Law - Text, Cases and Materials*, Hart Publishing 2020. 30 p.
42. M Chamon and I Govaere (eds) *EU External Relations Post-Lisbon: The Law and Practice of Facultative Mixity*, Brill Nijhoff, 2020. 447 p.
43. S Blockmans and P Koutrakos (eds) *Research Handbook on the EU's Common Foreign and Security Policy*, Edward Elgar, 2018. 560 p.
44. E Neframi and M Gatti (eds) *Constitutional Issues of EU External Relations Law*, Nomos, 2018. *Constitutional Issues of EU External Relations Law*. Eleftheria Neframi / Mauro Gatti (eds.) 452 p.